

POSTANOWIENIE

Dnia 18 września 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku K. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 września 2013 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 15 listopada 2012 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 listopada 2012 r. Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z wniosku K. S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W. o emeryturę oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w J. z dnia 28 czerwca 2012 r., oddalającego odwołanie K. S. od decyzji organu rentowego z dnia 7 marca 2012 r., odmawiającej wnioskodawcy przyznania prawa do emerytury z uwagi na brak udowodnienia 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego (w całości) wnioskodawca zaskarżył skargą kasacyjną. Skargę oparto na obydwu podstawach kasacyjnych określonych w art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na przyczynach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Istotne zagadnienie prawne sprawy – w ocenie autora skargi – dotyczy następującej kwestii: „czy w przypadku wydania przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, pracownika obciąża dodatkowo ciężar dowodu, że treść tego świadectwa jest zgodna z rzeczywistym stanem rzeczy tj. w przypadku, gdy pracodawca określił prace wnioskodawcy jako prace na stanowisku ślusarz-spawacz i uczynił to na prawidłowo wypełnionym świadectwie pracy w szczególnych warunkach, to czy wnioskodawca musi szczególnie udowadniać, iż pracował jako spawacz”.

Ponadto istnieje „potrzeba wykładni § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.), który budzi poważne wątpliwości.”

Wskazano, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), albowiem „zaskarżony wyrok rażąco narusza przepisy postępowania, tj. art. 382 k.p.c. poprzez orzeczenie przez Sąd II instancji z pominięciem, bez jakiegokolwiek uzasadnienia, części materiału zgromadzonego w pierwszej instancji tj. dowodów na fakt wykonywania przez K. S. pracy spawacza, w tym zeznań wnioskodawcy i świadków, co w konsekwencji wpłynęło na treść wyroku, albowiem Sąd II instancji przyjął, że Sąd I instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny na podstawie zebranych dowodów”. Wskazano ponadto, że „Sąd Apelacyjny nie rozpatrzył wszystkich zarzutów apelacji, a jest to obowiązkiem sądu drugiej instancji. Winien on również przeprowadzić ocenę wszystkich twierdzeń zgłaszanych przez strony procesu. Powinność ta wynika z istoty apelacji pełnej, na temat charakteru której Sąd Najwyższy wypowiedział się szeroko w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawcy nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących

poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić

Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Z powyższego wynika, że skarżący, motywując wniosek w wyżej przedstawiony sposób, nie przedstawił w istocie zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., które miałyby świadczyć o potrzebie przyjęcia jego skargi do merytorycznego rozpoznania. Przede wszystkim kwestia charakteru świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionego przez pracodawcę w kontekście jego oceny przez Sąd Ubezpieczeń Społecznych w postępowaniu o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach została już wyjaśniona w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 24/09 – LEX nr 518067, Sąd Najwyższy wyraził stanowisko, zgodnie z którym świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji

państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. W wyroku z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08 – OSNP 2010/23-24/281, Sąd Najwyższy stwierdził, że wydanie przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie rodzi żadnych skutków materialnoprawnych. Zaświadczenie to jest jedynie dokumentem prywatnym (art. 245 k.p.c.), wydawanym dla celów dowodowych (przede wszystkim dla celów wykazania przed organem rentowym, że pracownik nabył uprawnienia związane z pracą w szczególnych warunkach), a okoliczności w tym dokumencie potwierdzone przez pracodawcę podlegają weryfikacji zarówno w postępowaniu sądowym, jak i w postępowaniu przed organem rentowym.

Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego powód – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07 – OSNP 2009/3-4/43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08 - LEX nr 794605). Ponadto, ze względu na publiczne cele jakie ma do spełnienia

rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12 – LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12 - LEX nr 1228618).

Autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej ograniczył się tylko do „zasygnalizowania” potrzeby „wykładni § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który budzi poważne wątpliwości”. Nie wyjaśnił przy tym kwestii, które mogłyby świadczyć o sugerowanej potrzebie wykładni powołanych przepisów prawa; brakuje przede wszystkim odpowiedniej juretrycznej argumentacji – uwzględniającej podstawy zaskarżonego rozpatrywaną skargą kasacyjną wyroku Sądu drugiej instancji, którą autor skargi wykazałby istnienie przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Chodzi tu o wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08 – LEX nr 494134; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08 – LEX nr 490364). W niniejszej sprawie stan taki nie występuje. Autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej jej „oczywistą zasadność” w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże z twierdzeniem o „rażącym” naruszeniu przez Sąd drugiej instancji przepisu art. 382 k.p.c. przez pominięcie „bez jakiegokolwiek uzasadnienia, części materiału zgromadzonego w pierwszej instancji” oraz tym, że Sąd drugiej instancji „nie rozpatrzył wszystkich zarzutów apelacji”. Taka – sugerowana we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania – sytuacja nie miała miejsca w sprawie. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] wynika, że Sąd ten wyrokował w

oparciu o całość materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie; w szczególności zaś Sąd drugiej instancji wziął pod uwagę – w swojej ocenie – zeznania wnioskodawcy. Również bezpodstawnie autor skargi sugeruje nierozpatrzenie przez Sąd drugiej instancji wszystkich zarzutów apelacji skarżącego, skoro uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera odniesienie się do wszystkich zarzutów apelacji wnioskodawcy w kontekście oceny prawa skarżącego do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

aw